

Практики на тишината

Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време

куратор доц. д-р Генади Гатев/ автор Косьо Минчев

Кратко описание на проекта:

„Практики на тишината *Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време*“ изследва емоционалните и сетивните преживявания в съвременността — онези крехки, субективни състояния, които в условията на ускорение, непрекъсната продуктивност и дефицит на внимание остават маргинализирани или невидими. Проектът утвърждава уязвимостта не като слабост, а като активна етична и естетическа практика.

В свят, в който времето се преживява като постоянно липсващо и фрагментирано, изложбата предлага забавяне не като бягство, а като форма на внимание, присъствие и съпричастие. „Липсващото време“ тук функционира като пространство за преживяване — освобождаване от линейната и продуктивна логика на настоящето и отваряне към субективно, телесно и емоционално осъзнато време, преживяна продължителност, в която емоцията, сетивността и любовта се появяват като устойчиви форми на значения.

Проектът се разгръща като сайт-специфик инсталация, включваща три мраморни скулптури на гълъби в голям мащаб, поставени в диалог с природен елемент/дървото/ в центъра на външното пространство, а интериорното решение е организирано от серия от 200 рисунки с молив и въглен и инсталация от двуканално видео. Тези елементи създават условия за потапяне, в които зрителят е поканен не да консумира образи, а да участва в процес на вътрешна рефлексия.

В контекста на Венецианското биенале проектът предлага поетично и деликатно отклонение от доминиращите зрелищни и ускорени

художествени жестове. Той се разгръща в „минорен регистър“, където интимното, деликатното и уязвимото функционират като пространства на среща — със себе си, с другия и със света. В диалог с постхуманистичните идеи за взаимосвързаност, но в критична дистанция спрямо редукцията на човека до рационален субект, работата създава пространство за резонанс, емпатия и трансформация, в което крехкото и интимното се превръщат в носители на смисъл, надежда и възможност за по-бавно, човешко преживяване на света.

Проект:

„Практики на тишината *Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време*“

В проекта се изследват емоционалните, сетивните и субективните преживявания в съвременността, които днес, във времето на дефицит на време се редуцират или остават скрити или невидими в тяхната „незначителност“.

„Практики на тишината *Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време*“ насочва вниманието ни към емоционалните усещания, оставащи извън доминиращите съвременни идеологии и утвърждава уязвимостта като етичен и естетичен избор. Той отваря врата към възможен изход, надежда и трансцендентност срещу постхуманистичната деконструктивна представа за човека, и в същото време приема постхуманистичната идея за свързаност на елементите.

Въведение

Съвременната културна ситуация се характеризира с ускоряване на социалните процеси, свиване на вниманието и постоянно усещане за „липса на време“ Това е усещане за времеви дефицит или процес на скъсяване на съвремието. Бихме могли да приемем, че се е променила самата структура на

времето. Ако до края на 19-ти век историческото осмисляне събитията е било движещо и определящо, от началото на 20-ти век до средата на века, водещото отношение към времето е бил насочено към бъдещето. Сега никой не се интересува от историческите дълбочини на миналото или от утопичните хоризонти на бъдещето. Днес всичко се свежда до бързата употреба на настоящия момент. Удоволствието от момента. Изкуството на съвременността следва последиците на това усещане за несигурност, несъстоятелност, разпад на социалните отношения, изкривено възприятие на времето, липса на удовлетворение въпреки „постиженията“, отчуждение (Entfremdung), като загуба на смислена връзка със света.

Това състояние доведе до девалвация на художествената стойност, като провокацията става самоцел, а обществото развива „имунитет“ към шока в изкуството. Регистрира се обезценяването на майсторството като отстъплението от техническата *virtuosità* на миналото. Усеща се липса на „художествен труд“, а идеята, че „всеки може да бъде артист“ се конструира като една от големите илюзии от средата на миналия век. Свидетели сме на свръхпроизводство и „инфлация“ на образи.

Още Адорно пише за „ликвидацията на техниката“, а Джорджо Агамбен — за „кризата на миметичните способности“.

Днес немският социолог Хартмут Роза определя тази динамика в Концепцията си за социалното ускоряване като социална акселерация, при която темпото на живот се увеличава по-бързо, отколкото човешката способност за адаптация. Основен конфликт според Роза е между логиката на динамичната стабилизация, икономиките и обществата трябва постоянно да растат, ускоряват и променят, за да останат „стабилни“ и жаждата за резонанс-човешкото желание за смислен контакт, принадлежност и взаимност.

В този контекст изкуството се оказва едновременно засегнато от ускорението и в същото време противопоставящо се на него. В книгата „Резонанс“ Роза развива положителната антропология на „резонанса“ като живо, взаимно, отзивчиво отношение към света което включва: **съпричастност**- светът ни докосва, **реагиране** и **трансформация**- преживяването ни променя.

„Резонанс“ са изкуството, музиката, общуването, природата, ритуалите, дълбоката концентрация.

В свят, в който времето непрекъснато се ускорява, а преживяването се редуцира до функционалност и ефективност, работите на Косьо Минчев предлагат радикално различен жест: **забавяне**, не като бягство, а като форма на внимание, съзерцание и усещане.

Концепция

„**Практики на тишината** *Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време*“ разглежда изкуството като пространство за интимна рефлексия, съпричастие и трансформация. С работите си Косьо Минчев, който защитава идеята на проекта, не изследва, не анализира и не категоризира. Той предлага обитаване и преминаване през деликатни, субективни състояния, в които емоцията, сетивността и любовта се появяват като тихи, но устойчиви форми на значения. В центъра стоят онези преживявания, които обикновено остават невидими: крехките жестове, личните паузи, моментите на уязвимост, които не търсят зрелищност, а близост. Именно в тези моменти времето губи линейността си и се превръща в пространство за присъствие.

Минчев задава въпроси за сложността на усещанията и любовта. Уязвимостта тук не е слабост, а активна практика; тя е условие за емпатия и за преосмисляне на начина, по който се свързваме — със себе си, с другите и със света.

Същност на проекта

Проектът на Косьо Минчев изследва възможността изкуството да функционира като **пространство**, в което субективното преживяване, уязвимостта и любовта се превръщат в критически и трансформативни ресурси. В контекста на съвременността, белязана от непрекъсната продуктивност и дефицит на

внимание, изложбата предлага **практика на забавяне** — не като носталгичен жест, а като естетическа и етична позиция.

Проектът не се стреми към репрезентация или анализ, а към **обитаване на интимното**. Минчев работи с деликатни емоционални и сетивни състояния, които обикновено остават маргинализирани в доминиращите визуални и социални наративи. Тези „минорни“ преживявания не са второстепенни — те са носители на специфична форма на знание, основано на внимание, емпатия и телесна чувствителност.

Изложбата създава условия за потапяне в това „липсващо време“, в което зрителят е поканен не да консумира образи, а да участва в процес на вътрешна рефлексия.

„Практики на тишината *Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време*“ позиционира изкуството като платформа за диалог и трансформация, където поетичното се утвърждава като валидна алтернатива на рационалното и инструменталното. Вместо да анализира или репрезентира преживяванията, проектът ги представя деликатно, като създава условия за тяхното обитаване. В този смисъл изложбата не предлага наратив, а поле, в което зрителят е поканен да участва чрез внимание, сетивност и емоционална отвореност.

Концептуално проектът може да бъде разглеждан в диалог с поетиката на Гастон Башлар, за когото интимното пространство е място на въображение и трансформация, както и с философията на Анри Бергсон и неговото разбиране за времето като *durée* — непрекъснатата, субективно преживявана продължителност. В изложбата времето не е линейно и измеримо, а „липсващо“ в смисъла на освобождаване от продуктивната логика на настоящето. То се забавя, разширява и се превръща в пространство за присъствие. Уязвимостта в проекта не е изповедна или автобиографична, а функционира като универсално поле на среща. В този аспект тя резонира с етиката на Еманюел Левинас, в която отвореността към Другия е условие за всяка форма на отговорност. Любовта тук не е сантиментален мотив, а критическа сила — начин да се оспорят конвенционалните представи за автономия, дистанция и контрол в съвременното изкуство.

В контекста на Венецианското биенале проектът предлага прецизно отклонение от доминиращите зрелищни и декларативни художествени жестове. Той не повтаря концепцията на Биеналето, а влиза в смислов диалог с нея, настоявайки върху необходимостта от пространства за тишина, загриженост, усещане и емпатично преживяване. В свят на ускорение и фрагментация, работата на Минчев утвърждава поетичното като валидна алтернатива на рационалното и инструменталното. **„Практики на тишината Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време“** позиционира изкуството като платформа за диалог и вътрешна трансформация, в която крехкото и незначителното се превръщат в носители на надежда и трансцендентност. Проектът не предлага отговори, а създава условия — за внимание, съпричастие и едно по-бавно, по-човешко преживяване на света.

Визуалност на проекта

С влизането в екстериорното пространство у зрителя се създава впечатление за размисъл от сблъсъка с мащаба между **три големи мраморни скулптурни изображения на гълъби** и размера на дървото в центъра на екстериора и трансформирания ландшафт. Гълъбите са в различни положения спрямо обема на дървото. Това е сайт-специфик творба която резонира с характеристиките на Венеция, направата, красотата и връзката на елементите и тяхната значимост. В същото време зрителят е оставен да преосмисли изцяло позиционирането си, неговото място и присъствието си в самата среда, както и отношението към историческото и символно значение на образа на гълъбите и тяхната връзка със средата.

Влизайки в залата, на срещуположната страна са инсталационно експонирани в няколко серии **200 рисунки с молив и въглен**. Рисунките приканват зрителя да се потопи в тези проекции на преживяванията на автора. Те отварят един магически, емоционален свят на чувствителността, на отношенията ни с другия, на усещане за забавяне на времето през неговото преживяване и възприемане на пространството. Деликатността на рисунките, тяхната прецизност и майсторство, са не просто спомен и носталгия по отминалото и забравено отношение към рисунката и поетичното преживяване, а съзнание и

разбиране на основните екзистенциални усещания и тяхното преосмисляне във времето.

Това интроспективно потапяне е подкрепено от **две синхронизирани видеопроекции**. Двуканалното видео представя фрагменти, отрязъци от време, където незначителното и незабележимото е изведено до обезпокоителен екзистенциален жест, до поетика на образа която е извън всякакви рационални характеристики. Видеата представят образност която преплита в себе си усещане за несигурност, трансформация, въвличане в метафоричното, несъзнаваното и тяхното поетично трансформиране. Ако за Гастон Башлар емоциите ни са поетика която е изгубена, в тези видеоизображения виждаме обратната трансформация на образа-завръщането на неговата поетика.

Материалът

Завръщането на веществеността в изработката на работата е и отговор на доминиращата култура на симулации. Възглед близък до разбирането на Хал Фостър за „завръщането на реалното“ като критическо движение срещу естетиката на гладката повърхност, на знаковата игра и на идеологически неутралната концептуалност. Реалното се връща чрез материята, травмата, съпротивлението на формата – чрез това, което не може да бъде симулирано.

В проекта реалното се връща като вътрешна метафизична сила, като духовно-телесен интензитет. Материалът на работите не се явява неутрален носител, нито формална даденост — той е място на напрежение, на екзистенциална кондензация. Художникът се противопоставя на света на образите без плът, без трайност, без следа в своето постоянно обновяване. Отношението към изработката на самата работа показва същевременно връщане към представата за трайността на материала и майсторството при създаване на художествената творба, представа игнорирана от възгледите на модерността и окончателно игнорирана от плоското изображение в съвременността. В същото време това е и респект и синхронизиране с уникалността на Венеция, нейната архитектура и извънвременната красота на града.

Заклучение

Проектът предлага алтернативна логика на съществуването: забавяне и съзерцание, но и интензивност на преживяването. Той е насочен срещу повърхностното възприятие, където произведенията се консумират, а не преживяват, комерсиализацията на изкуството и манипулативните визуални практики – deepfake технологии и AI-генерирани изображения. Проектът е насочен срещу културата на производство на визуалност, където изкуството се оказва застрашено от технологичния натиск за мигновена консумация.

В този смисъл проекта предоставя пространство за връщане към субективното време, дълбочина и смисъл, отказвайки да бъде напълно погълнат от динамиката на съвременната глобалност.

В контекста на Венецианското биенале проектът създава поетично, алтернативно пространство, в което изкуството не отговаря на въпроси, а създава условия за преживяване. „ **Практики на тишината** *Упражнения по уязвимост във времето на липсващото време*“ отваря врата към възможен изход — към надежда, трансцендентност и едно по-бавно съществуване.

Аргументация и релевантност на проекта

Проектът предлага критична и едновременно деликатна позиция спрямо съвременното състояние на света и на изкуството — позиция, която не се изразява чрез декларативност или мащабен жест, а предлага внимание към крехкото, интимното и субективното. Именно в този отказ от зрелищност се крие неговата навременност. В контекста на глобална умора, ускорено време и нарастваща фрагментация на преживяването, Венецианското биенале все по-често се превръща в пространство, в което не само се представят художествени позиции, но и се преосмислят условията за възприятие. Творчеството на Минчев отговаря на тази необходимост, гледайки на изкуството като практика на забавяне, съпричастие и вътрешна концентрация.

Докато доминиращите визуални тенденции на настоящето разчитат на интензивност, скорост и видимост, този проект работи в регистър, близък до онова, което Жил Делюз и Феликс Гатари определят като *minor practice* — не маргинална, а критически подривна чрез своята чувствителност. Минчев не се стреми да обяснява света, а да създава условия за преживяване, в които зрителят е поканен да бъде участник, а не наблюдател.

Особено значимо за контекста на Биеналето е разбирането за уязвимостта като активна естетическа и етична категория. В проекта тя функционира не като лична изповед, а като универсално поле на среща, в което емпатията и любовта се утвърждават като форми на знание и съпротива срещу отчуждението. В този смисъл работата резонира с философията на Еманюел Левинас, за когото отвореността към Другия е основа на всяка етика.

Проектът е особено релевантен и по отношение на времето — ключова тема за съвременното изкуство. Вместо да го третира като абстрактна категория, Минчев работи с преживяването на времето, *durée*: време, което се усеща телесно, емоционално и субективно. Това „липсващо време“ се превръща в пространство за трансформация, в което поетичното функционира като алтернатива на рационалното и инструменталното.

В този контекст проектът допринася към Венецианското биенале не чрез повторение на неговата концепция и идеята „*In Minor Keys*“, а чрез прецизно отклонение от нея — чрез настояване, че бъдещето на изкуството не е само в новите форми и технологии, а и в способността му да създава условия за внимание, грижа и съпричастие.

Работата на Косьо Минчев утвърждава изкуството като пространство за вътрешна трансформация и надежда — не като утопия, а като конкретно преживяна възможност. Минчев настоява, че изкуството е един от последните домейни, в които човек може да възстанови загубената връзка със света, с другия и със самия себе си.

Автори референтни към проекта

- Gaston Bachelard – *The Poetics of Space*
- Henri Bergson – *Time and Free Will*
- Emmanuel Levinas – *Totality and Infinity*
- Byung-Chul Han – *The Scent of Time* (Roland Barthes – *A Lover's Discourse*)
- Rosa, Hartmut. *Social Acceleration: A New Theory of Modernity*. Columbia University Press, 2013.

Virilio, Paul. *Speed and Politics: An Essay on Dromology*. Semiotext(e), 2006 (orig. 1977).

3. Визуален материал за проекта:

Проекто-решение на екстериорното пространство

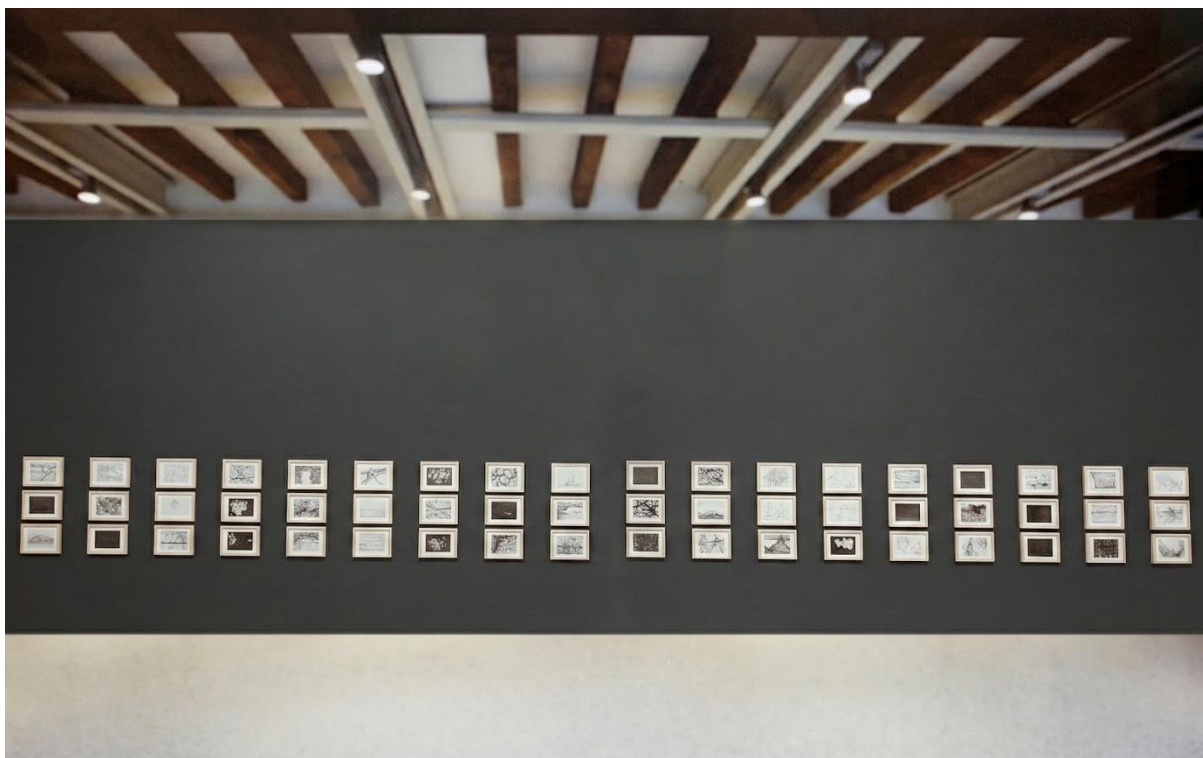

Проекто-решение на интериорното пространство

Вариант 1

Вариант 2

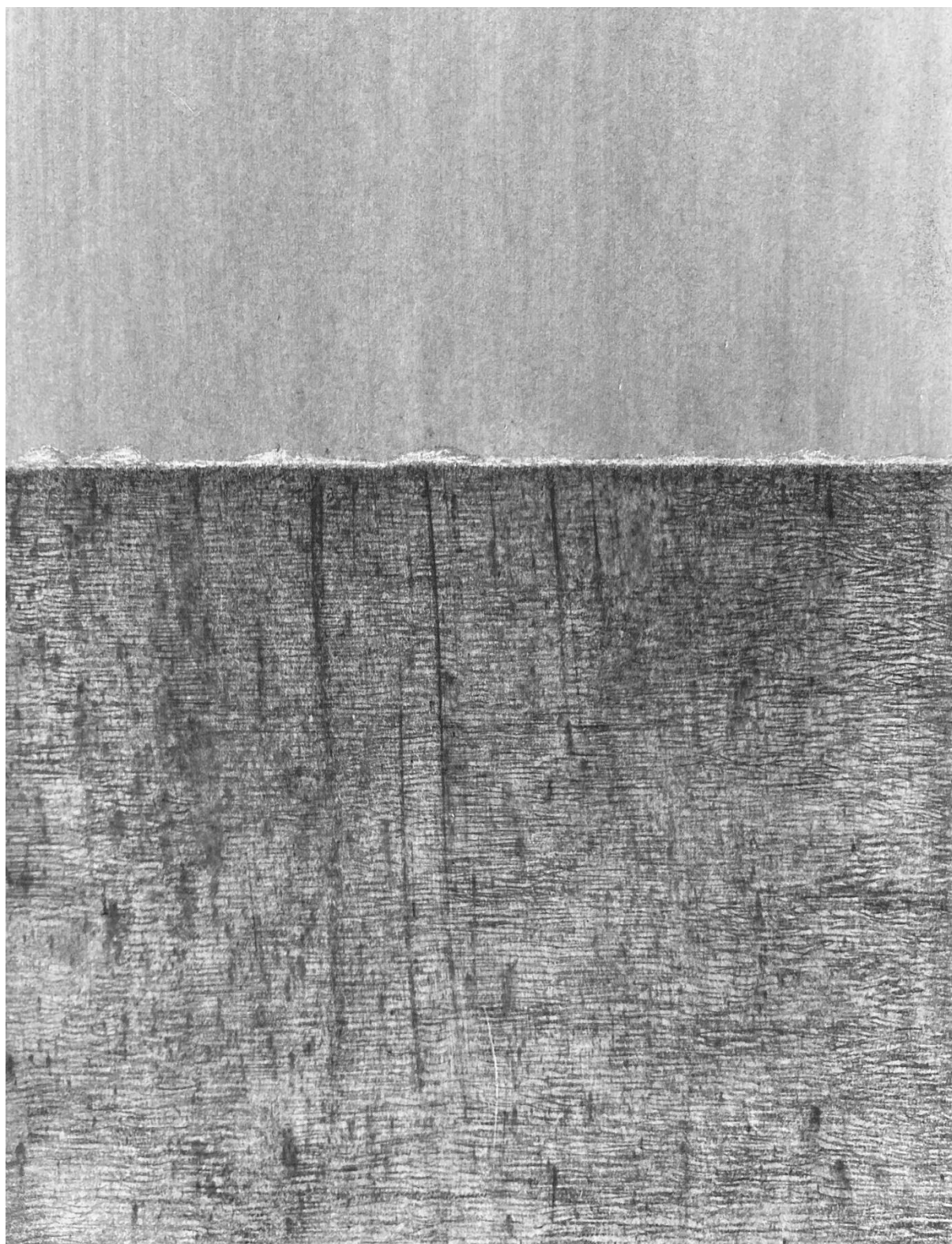
Интериорен вариант с видео прожекция

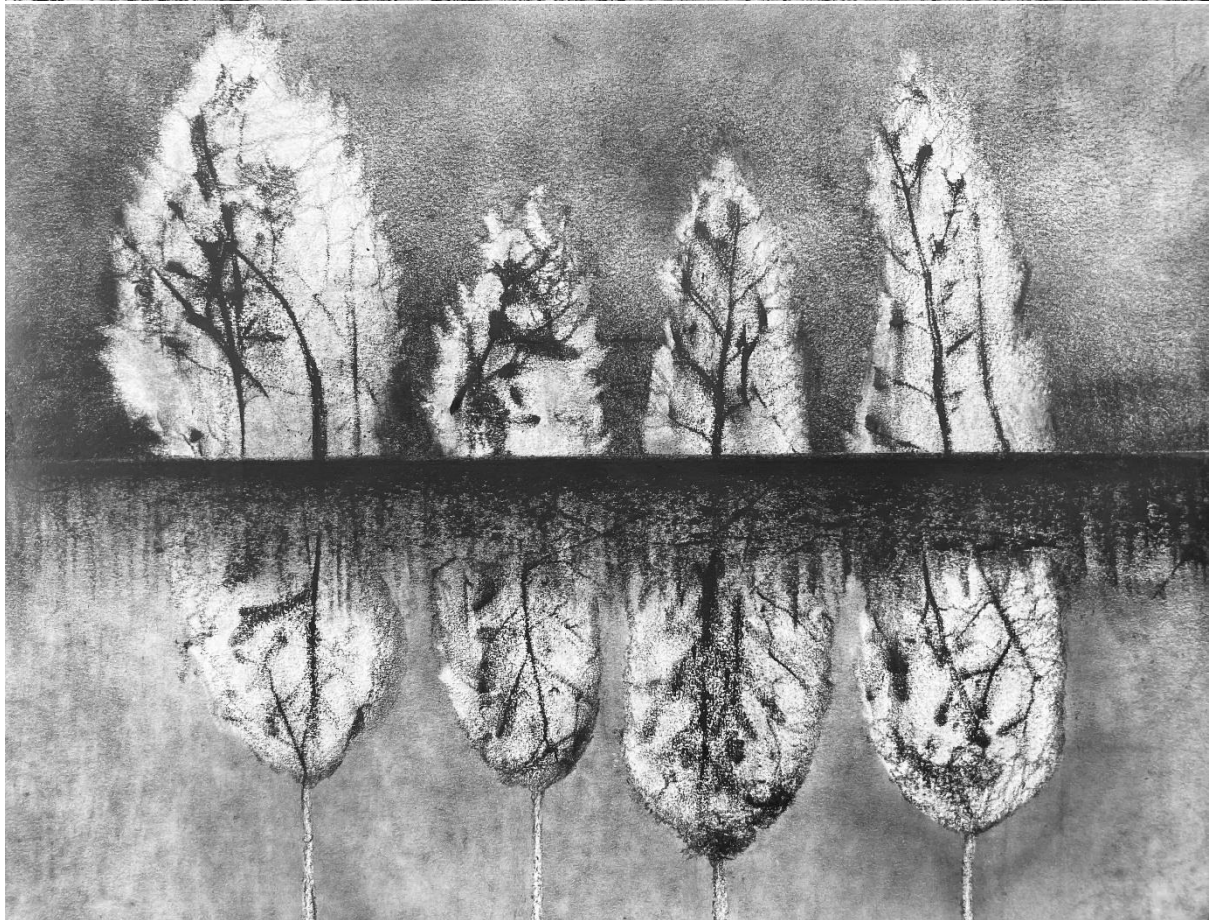

9 от общо 200 рисунки включени в проекта

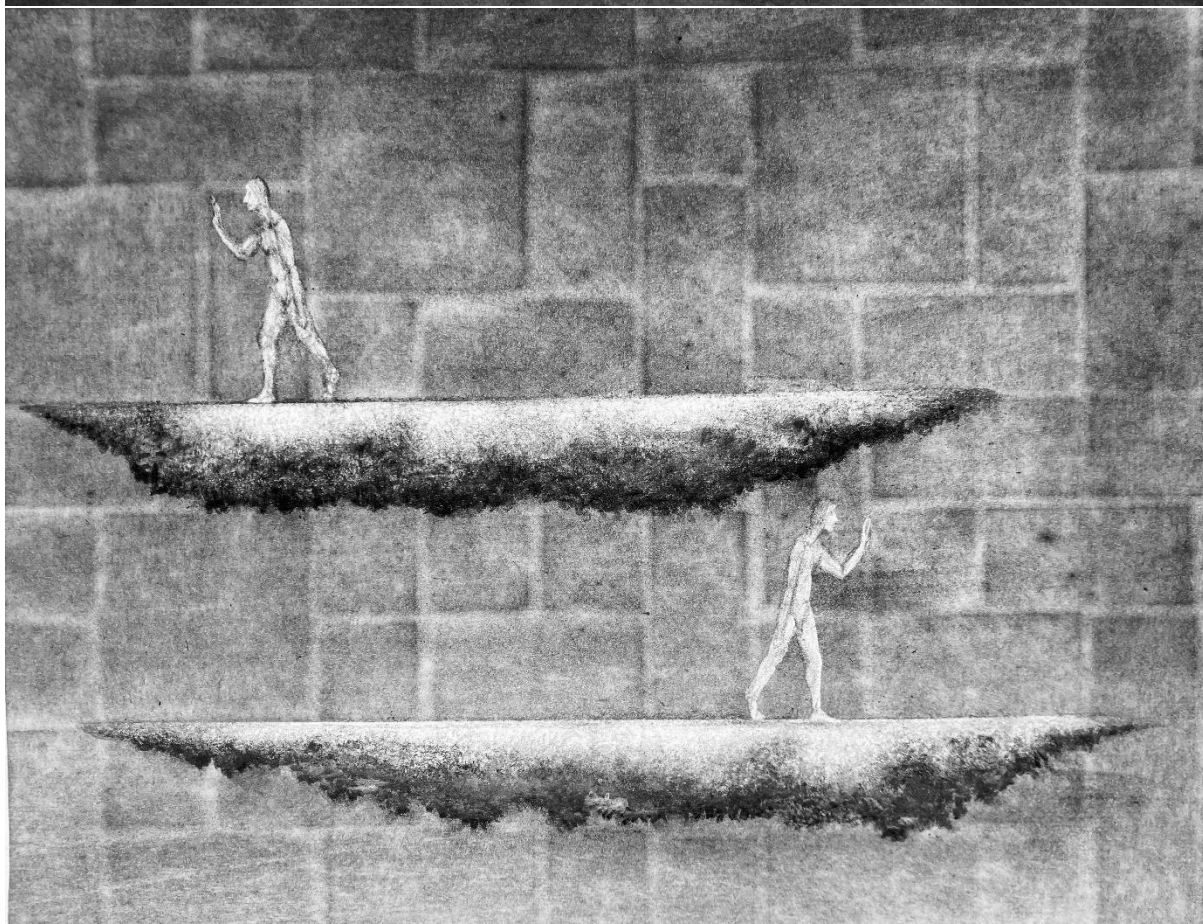

Останалите рисунки и видеа включени в проекта, могат да бъдат разгледани в папка **№8 съдържаща допълнителния визуален материал** -папка 1/рисунки/ и папка 2/видео/

Допълнителният визуален материал референтен към творчеството на Косьо Минчев, е в приложената **папка №8**, изискана като допълнителен визуален материал.